

Бідюк Д.А., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Філінович В.В., к.ю.н.

ПРАВОВА ПРИРОДА ТА ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАКРІПЛЕННЯ БЕЗДОКУМЕНТАРНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Правова природа цінного паперу являється дуже поширеною темою серед широкого кола науковців, завдяки чому має місце велика кількість сформованих визначень стосовно цього поняття, але всі вони тотожні за своєю суттю. Цінний папір – це певний документ, основна функція якого - посвідчення майнових прав, реалізація яких можлива лише шляхом пред'явлення даного документа. Поява бездокументарного цінного паперу зумовила собою виникнення величезної кількості питань та протиріч серед вчених, що стосуються їх характеру, правового регулювання, впровадження на законодавчому рівні тощо. З цього приводу й досі тривають дискусії, тож правова природа бездокументарного цінного паперу не є чітко встановленою.

Варто звернути увагу на те, що сучасна науково-правова література надає нам повну інформацію стосовно правової сутності бездокументарних цінних паперів. Так, ми можемо прослідкувати наявність двох концепцій стосовно цього питання. Прихильниками першої концепції є такі вчені, як Є. Дємушкіна, Д. Мурзін, Л. Добриніна, Д. Степанов, вони стверджують про поширення на бездокументарні цінні папери режиму речі, з попереднім зачисленням електронних записів до цінних паперів у класичному розумінні цього поняття. Багато науковців визнають цінні папери як безтілесні речі, що мають подвійний правовий характер, який є зобов'язальним договірним правом, що регулюється нормами речового права [1, с. 57].

Беручи до уваги наступну концепцію, варто зазначити про обов'язкове законодавче закріплення нового інституту бездокументарних цінних паперів, так як ці документи є відмінними від типового уявлення про цінні папери. Прихильниками цієї концепції виступають такі науковці як В.А. Белов, Є.О. Суханов, Є.А. Крашенінніков, Є.Ю. Трегубенко, Ф.С. Карагусов.

Посилаючись на цивільний кодекс України, ми можемо дізнатися, що під поняттям «цінні папери» законодавець розуміє певну документацію відповідної стандартизованої форми, яка має

реквізити, потрібні для доведення наявності грошового або майнового права. Крім того, чинне законодавство має норми, які направляють свою правову діяльність на регулювання відносин обох сторін укладення даного документу, вказують права та обов'язки, а також інші нюанси [4].

Варто взяти до уваги Закон України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні», зокрема статтю 13, яка сповіщає нас про те, що для того, аби укласти на фондовій біржі документ щодо цінних паперів, які мають бути укладені у стандартизованій формі, ці самі папери повинні знаходитися у стані знерухомлення.

Частина 2 статті 20 Закону України «Про акціонерні товариства» встановлює, що акції товариств існують виключно в бездокументарній формі. Тобто бездокументарність визначена лише у вигляді форми цінного паперу [2].

Документарні та бездокументарні цінні папери доволі схожі за своєю суттю та правовою характеристикою. Чинне законодавство заздалегідь подбало про це, тому наразі ми маємо чітке розмежування цих двох видів за допомогою конкретних норм. Адже бездокументарний цінний папір по суті є лише інтерпретацією та новою версією вже існуючого документарного цінного паперу, який є більш старим та класичним.

Бездокументарні цінні папери, які існують у вигляді певного електронного запису на рахунку, різняться з документарними цінними паперами лише тим, що вони наділені кардинально різними способами передачі та набуття прав, згідно з законодавством. Варто зазначити про права, які є закріплені за допомогою бездокументарних цінних паперів, адже такими є право на отримання доходу, право на участь в управлінні емітентом, право на отримання інформації про його діяльність, право на отримання активів у разі його ліквідації.

У тематиці правової природи бездокументарних цінних паперів закон, на жаль, відіграє дуже слабку роль, адже містить у собі лише визначення цього правового феномену, та не включає в себе такі важливу інформацію, як форми вираження, правила застосування, передача у власність, видова характеристика. Посилаючись на те, що «бездокументарність» - лише електронна форма цінних паперів, то можна вважати, що документи такого вираження вимагають застосування до них нормативно-правових актів, що регулюють діяльність документарних цінних паперів.

Література

1. Мурзин Д.В. Ценные бумаги – бестелесные вещи. Правовые проблемы современной теории ценных бумаг. Москва: Статут, 1998. 176 с.
2. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 верес. 2008 р. № 514-VI. Відомості Верховної Ради України. 2008. № 50-51. Ст. 384.
3. Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні: Закон України від 10 груд. 1997 р. № 710/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 15. Ст. 67.
4. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 14.10.2014.

УДК 347.823.4(043.2)

Варакута Л.В., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Шуст Н.Б., д.с.н., професор

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ АВІАЦІЙНОГО ПЕРСОНАЛУ УКРАЇНИ

Цивільна авіація є надважливою складовою інтеграції України у сучасну систему міжнародних зв'язків. Окрім цього розвиток даної сфери покликаний вирішити соціально-економічні завдання та зробити зручнішим життя кожної людини за рахунок можливості вільно переміщуватись світом, користуючись авіатранспортом. Цивільний кодекс у ст. 170 закріпив гарантію кожній особі вільно переміщуватись та вільно пересуватись. Важливу роль у забезпеченні функціонування авіаційної галузі виконує авіаційний персонал, тому варто зосередити увагу на деяких особливостях правового статусу авіаційного персоналу в Україні [1].

Виникає необхідність визначити, які особи належать до авіаційного персоналу та визначити їх правовий статус. Повітряний кодекс України має чітке визначення поняття «авіаційний персонал»: у п. 9, ч. 1 ст. 9 зазначено, що авіаційний персонал - особи, які пройшли спеціальну фахову підготовку, мають відповідне свідоцтво і здійснюють льотну експлуатацію, технічне обслуговування повітряних суден, організацію повітряного руху, технічну експлуатацію наземних засобів зв'язку, навігації, спостереження. Тому дані особи відповідають критеріям, що зазначені в Повітряному кодексі України, тобто проходження